

işle ilgili Hastalıklar

DSP-23

İşle İlgili Hastalıklar

- * Bilinen ve kabul edilen meslek hastalıklarının dışında Çalışma ortamı Çalışma şekli ve diğer etmenlerin neden olduğu hastalıklardır.
- * İşyerinde mevcut zararlı etmenler hastalığın oluşunda doğrudan etkili değildir.
- * Sebep sonuç ilişkisi yoktur.
- * Genelde toplumda görülen hastalıkların çalışan kişilerde ortaya çıkması söz konusudur.

İşle İlgili Hastalıklar

✓ İŞLE İLGİLİ HASTALIKLARDA

- * Değişik etiyolojiler rol oynar.
 - * Ailevi ve genetik faktörler,
 - * Kötü alışkanlıklar,
 - * Yaşam tarzı etkili olur.
- ✓ **Ancak**
- * Çalışma ortamı
 - * Çalışma şekli
 - * Değişik risk faktörleri hastalığın ortaya çıkışını ve ilerlemesini hızlandırır.

İşle İlgili Hastalıklar

İŞLE İLGİLİ HASTALIKLAR (Örnekler)

HİPERTANSİYON ve ARTERİOSKLEROZ

KORONER YETMEZİĞİ ve MYOKARD İNFARKTÜSÜ

KRONİK NON SPESİFİK SOLUNUM SİSTEMİ HASTALIKLARI

KRONİK KARACİĞER HASTALIKLARI

İşle İlgili Hastalıklar

KRONİK BÖBREK HASTALIKLARI

DİABETES MELLİTUS

PEPTİK ÜLSERLER

KRONİK KAN HASTALIKLARI

KAS ve KEMİK SİSTEMİ HASTALIKLARI

RUHSAL HASTALIKLAR

işle İlgili Hastalıklar

KORONER KALP HASTALIKLARI

- * Koroner kalp hastalıkları, hemen bütün toplumlarda, önde gelen ölüm sebeplerindendir.
- * Bu yüksek ölüm hızına çeşitli faktörlerin etken olduğu geniş epidemiyolojik araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır.
- * A.B.D.'de Framingham'da yapılan bir kohort araştırması, bu risk faktörlerinin, başlıca, yüksek kan basıncı, hiperkolesterolemi ve sigara olduğunu göstermiştir.

İşle İlgili Hastalıklar

KORONER KALP HASTALIKLARI

- * Bunlara ek olarak fizik aktivite eksikliği, genetik nitelik, diyabet ve yaşam koşullarının getirdiği stress söz konusudur.
- * Endüstrileşmiş ülkelerde, koroner kalp hastalıkları morbidite ve mortalite hızlarının yüksek oluşu, bütün bu faktörlere ek olarak, çalışmaya bağlı faktörlerin de rol oynadığını gösterir.

işle İlgili Hastalıklar

Kimyasal Faktörler

- * Çeşitli kimyasal faktörlerin kalp hastalıklarının oluşmasında ek bir risk faktörü olması söz konusudur.
- * Bunlar arasında karbondisülfür, organik nitratlar, arsenik, koroner hastalıklarının oluşum ve gelişmesinde önemli birer faktördürler.
- * Nitratlar, bir taraftan koroner kalp hastalıkları insidansını arttırırken, diğer taraftan nitratla çalışılan ortamdaki işçilerin, bu ortamdan uzaklaşmaları halinde ani ölüm nedeni olabilirler

İşle İlgili Hastalıklar

Kimyasal Faktörler

- * Özellikle patlayıcı maddelerin yapımında kullanılan nitratların bulunduğu çalışma ortamından kısa bir süre (haftalık izin gibi) uzaklaşarlarda ani ölümler görülmüştür.
- * Arsenikle çalışanlarda, koroner kalp hastalıkları ölümleriyle, alınan arsenik dozu arasında pozitif korelasyon saptanmıştır.

İşle İlgili Hastalıklar

Kimyasal Faktörler

- * Karbon monoksit, koroner yetersizliği olanlarda, angina krizlerini arttırıcı ve ağırlaştırıcı bir kimyasaldır. Trafiğin sıkışık olduğu yerlerde, garajlarda, fırınlarda bu risk her zaman söz konusudur.
- * Kadmiyum ve kurşunun yüksek kan basıncına, halojenli hidrokarbonların aritmilere neden olduğu ileri sürülmektedir.

İşle İlgili Hastalıklar

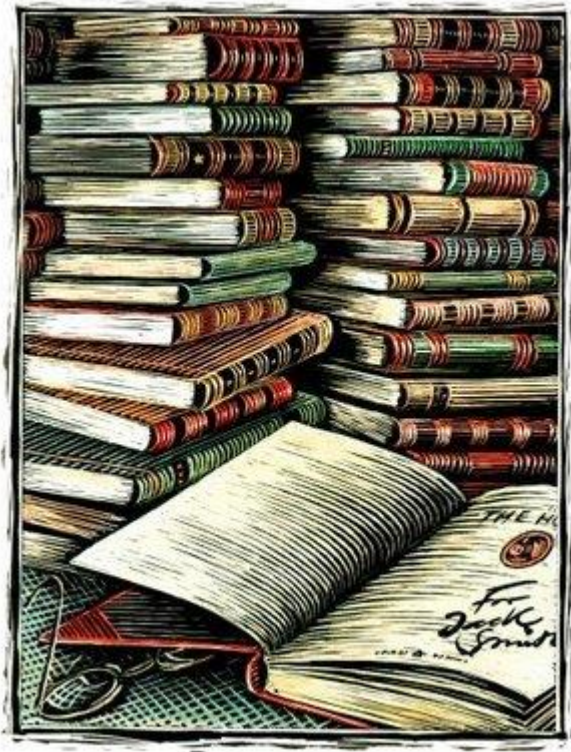
Stresörler

- * Çalışma ortamında çok çeşitli stressorler vardır.
- * Bunların bir kısmı fiziksel, bir kısmı mentaldir.
- * Yapılan araştırmalar, stress ile koroner kalp hastalıkları arasında ilişki olduğunu göstermektedir.
- * Yüksek risk meydana getiren koşullar arasında iş güvencesinin olmayışı, rekabet, düzensiz çalışma saatleri, yorucu ve monoton işler, gece çalışması sayılabilir.

İşle İlgili Hastalıklar

Fiziksel Aktivite

- * Birçok araştırmalar, fizik aktivitenin, koroner kalp hastalıklarından koruyucu etkisi olduğunu göstermiştir.
- * Yapılan epidemiyolojik araştırmaların üçte ikisinde, fiziksel aktivitenin azlığı ve koroner kalp hastalıkları arasında pozitif korelasyon olduğunu göstermektedir.

İşle İlgili Hastalıklar

Sıcak-Soğuk

- * Sıcak ve nemin aşırı derecede yüksekliği ile koroner kalp hastalıklarından ölümler arasında bir ilişki vardır.

- * Bu ilişki, organik bir kalp hastalığı olanlarda daha belirgindir.

- * Miyokard fonksiyonları bozulmuş olanlarda sıcak ortamda çalışma sonucu gereken kardiyak düzenleme yapılamamaktadır.

- * Soğuk, anoksi ve vazokonstriksiyon yaparak, kalbin yükünü arttırır.

İşle İlgili Hastalıklar

Sıcak-Soğuk

- * Kalp hastalarında, kalp atışları hızlanır, kan basıncı yükselir ve angina pectoris ortaya çıkar, anginanın meydana gelmesi için gerekli eforun eşiği düşer. Daha ufak bir eforla angina nöbetleri meydana gelmeye başlar.
- * Soğukta koroner kalp hastalıklarının mortalite riski artar. Soğuk, tıpkı, sıcak gibi, daha önce kalp hastalığı olanlarda, aşikar bir risk faktörüdür.
- * Buzhanelerde, et kombinalarında çalışanlarda ani koroner atakları ve ölümler görülmüştür.

İşle İlgili Hastalıklar

Gece Çalışması

- * Epidemiyolojik araştırmalar, gece çalışanlarda koroner kalp hastalıkları riskinin, gündüz çalışanlara göre yükseldiğini göstermektedir.

İşle İlgili Hastalıklar

Gece Çalışması

- * Gece çalışmasının koroner kalp hastalıkları üzerine etkisi direk olarak nöroendokrin sistemle veya endirek olarak düzensiz hayat şeklinin arttırdığı sigara ve yemek alışkanlıkları ile ilgili olabilir.
- * Gece çalışması ile koroner kalp hastalıkları arasındaki ilişkinin meydana çıkarılabilmesi için iyi düzenlenmiş kohort çalışmalarına gerek vardır.

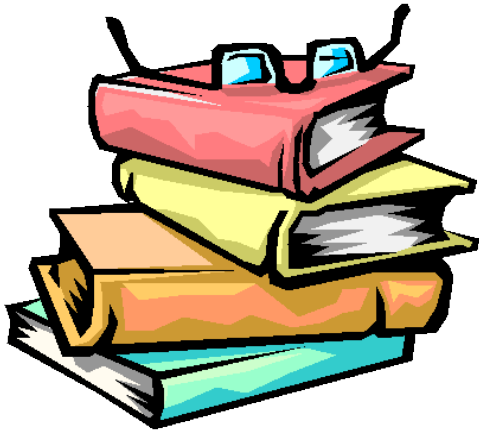
İşle İlgili Hastalıklar

■ **Koruma**

- * Çalışma koşullarına bağlı kalp hastalıklarından koruma, genel olarak, işçi sağlığı birimine düşer. Bu iki yönlü bir çabayı gerektirir:

a) Çalışma ortamındaki olumsuz koşulları arayıp bulmak ve ortadan kaldırmak.

Örneğin karbon monoksit, karbon disülfür, nitratlar ve halojenli solventler gibi kimyasal maddeler, uygun iş hijyeni yöntemleriyle kontrol altında tutulabilir.

İşle İlgili Hastalıklar

❖ Koruma

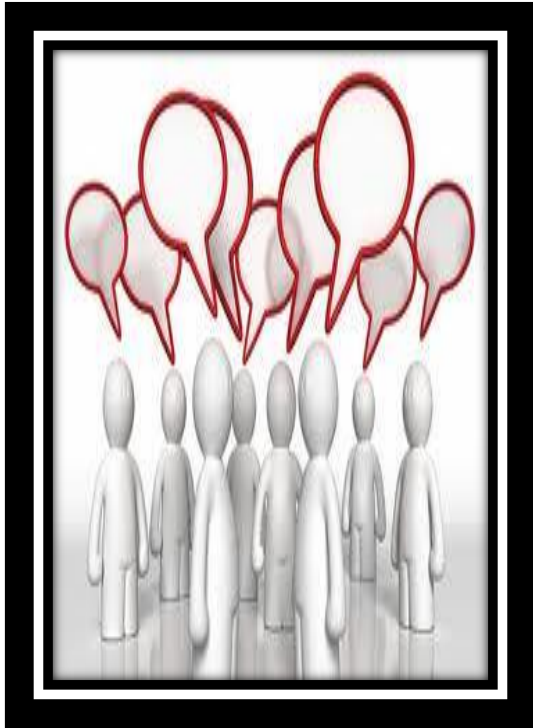
- * Gürültü, soğuk-sıcak gibi fiziksel etkenler hem teknik önlemlerle, hem kişisel koruyucularla etkisiz kılınabilir.
- * Stresin kontrolü zordur. Çünkü bunlar, ekseriya organizasyonla (örneğin gece çalışması, vardiya sistemi, fazla mesai vb.) içiçedir.
- * Bu sorunların çözümü, işin yeniden düzenlenmesi, iş değiştirme gibi önlemleri gerektirir ve ancak, bir işyerinde çeşitli düzeydeki görevlilerin işbirliği ve karşılıklı anlayışı ile gerçekleşebilir.

İşle İlgili Hastalıklar

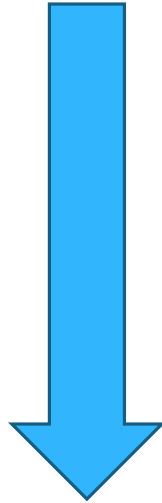
❖ **Koruma**

- * **b)İşçilerin kontrolü.** İşe giriş muayenesinde, kalp hastalığı olanlar, bu tip işlerde çalıştırılmayacağı gibi, periyodik muayenelerde böyle bir hastalığı olduğu anlaşılanlar için iş değiştirme olanakları aranır.
- * İşyeri ortamındaki etkenler **İŞLE İLGİLİ HASTALIKLAR**'ın ortaya çıkışında doğrudan etkili değildir.
- * HASTALIĞIN ÇIKIŞINI HIZLANDIRIR VE İLERLEMESİNE NEDEN OLUR.

İşle İlgili Hastalıklar

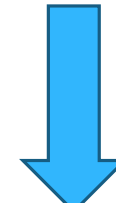
- ✓ **HİPERTANSİYON - ARTERİYOSKLEROZ**
- ✓ **KORONER YETMEZLİĞİ - MYOKARD İNFARKTÜSÜ için;**
- * işyeri ortamında aşağıdaki etmenler varsa,

İşle İlgili Hastalıklar

- * ARSENİK
 - * KÜKÜRT DİOKSİT
 - * BENZEN
 - * NİTROGLİSERİN
 - * CİVA
 - * NİTRO GLİKOZ, KARBON SÜLFÜR, SOLVENTLER, KURŞUN ,TALYUM
-

Ortaya çıkan hastalıklar MESLEK HASTALIĞI kabul edilmelidir. Yoksa, İŞLE İLGİLİ HASTALIKLAR'dır. Aynı durum aşağıdaki hastalıklar için de söz konusudur.

İşle İlgili Hastalıklar

✓ **KRONİK NON SPESİFİK SOLUNUM SİSTEMİ HASTALIKLARI**

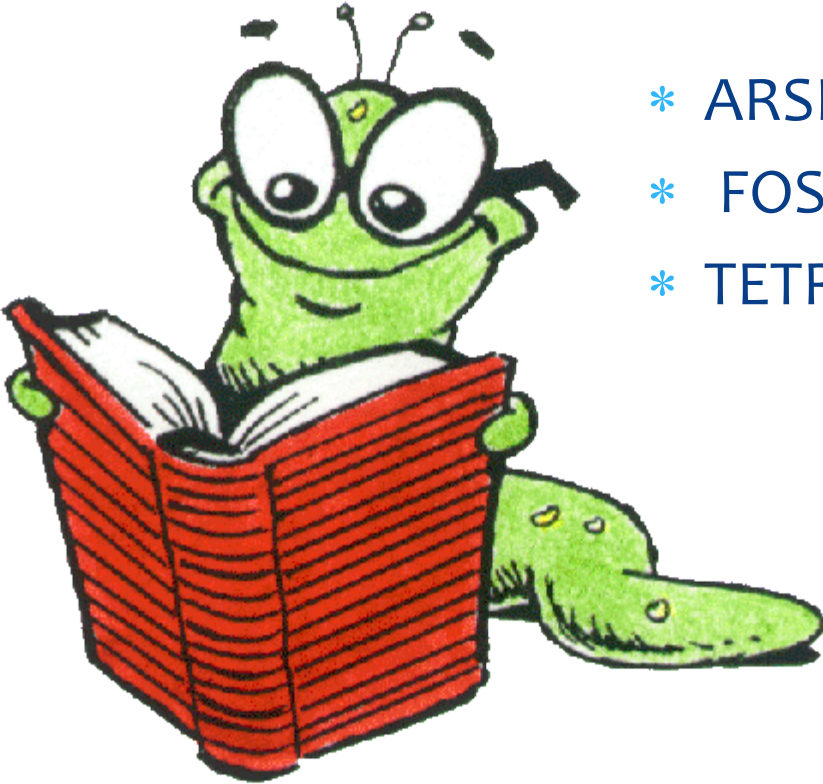

- * AMONYAK FORMALDEHİT
- * KÜKÜRT DİOKSİT
- * SOLVENTLER AZOT
- * OKSİTLERİ FOSGEN

İşle İlgili Hastalıklar

✓ **KRONİK KARACİĞER HASTALIKLARI**

- * ARSENİK, SOLVENTLER ,BEYAZ
- * FOSFOR, KARBON
- * TETRAKLORÜR ,KURŞUN

İşle İlgili Hastalıklar

✓ **KRONİK BÖBREK HASTALIKLARI**

- * KURŞUN
- * SOLVENTLER
- * CİVA
- * TİNER
- * KADMİYUM

İşle İlgili Hastalıklar

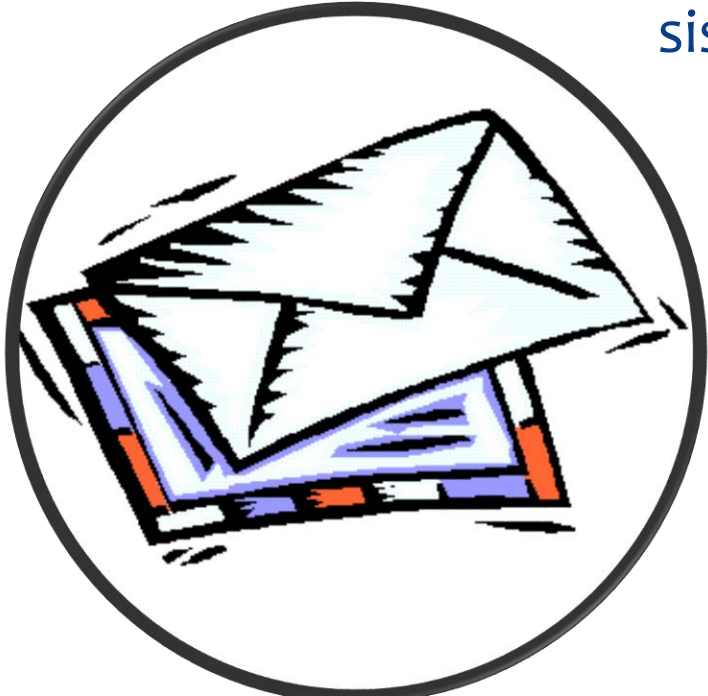
✓ **KRONİK NON SPESİFİK SOLUNUM HASTALIKLARI**

- * Bu grup hastalıklar, işle ilgili hastalıkların tipik bir örneğidir.
- * Dünya Sağlık Örgütü, genel bir terim olarak bu gruptaki hastalıkları "kronik balgam oluşumu ve/veya istirahatta veya eforda çoğalan nefes darlığı" şeklinde tanımlar.
- * Başlıca hastalıklar kronik bronşit, bronşial astma ve amfizemdir.

İşle İlgili Hastalıklar

- * Hastalığın etyolojisi ve patogenesinde çeşitli risk faktörleri vardır:
- * Sigara, hava kirliliği, sosyo ekonomik faktörler, ailevi ve genetik faktörler, atopi, çocuklukta geçirilmiş solunum sistemi hastalıkları ve çalışma koşulları.

İşle İlgili Hastalıklar

✓ **Kronik Bronşit**

- * Kronik bronşit prevalansı, özellikle, kömür ve diğer maden işçilerinde, demir çelik işçilerinde, fırıncılarda, çiftçilerde, pamuklu tekstil işçilerinde yüksektir.
- * Gelişmekte olan ve tekstil sanayiinin yaygın olduğu memleketlerde bitkisel tozlara (pamuk, keten, kenevir, kendir, hububat, ağaç) maruziyet sonucu olarak, bütün toplumda kronik bronşit prevalansı yüksek bulunmuştur.
- * Buna ek olarak sigara faktörünün önemli bir ek faktör olduğu unutulmamalıdır. Bazı araştırmalarda, tozların etkisi, yalnızca, sigara içenlerde görülmüştür.

İşle İlgili Hastalıklar

** Bronşial Astma*

- * İşle ilgili bronşial astma, işçinin direkt olarak imal ettiği veya kullandığı, yahut işyerinde tesadüfen karşılaştığı maddelerden ileri gelir.*
- * Bu maddeler çeşitlidir: madenler, plastikler, organik kimyasallar, ilaçlar, bitkisel ve hayvansal maddeler vb.*

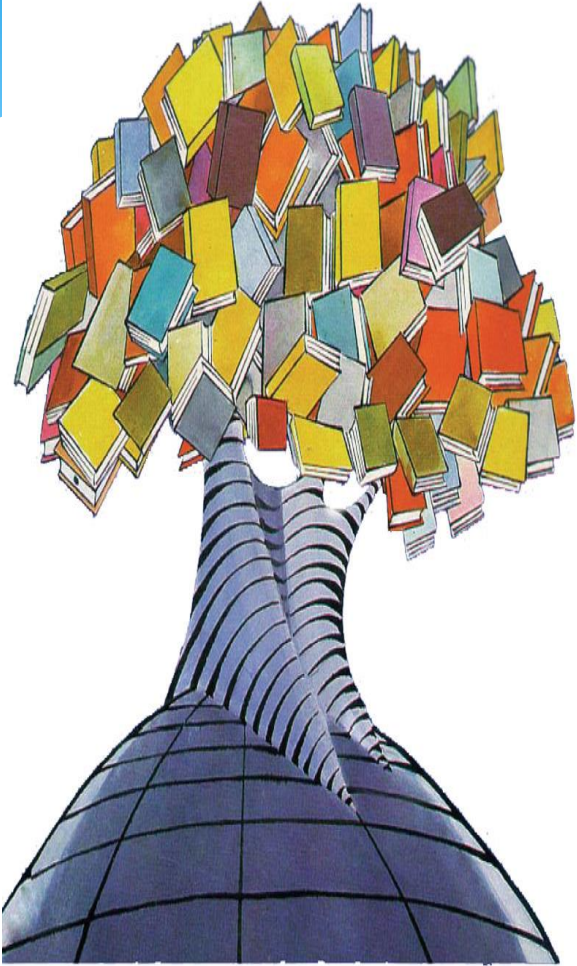
İşle İlgili Hastalıklar

* **Bronşial Astma**

- * Bazı veriler, izosiyanat ile çalışanların %5'inde astma oluştuğunu göstermektedir.
- * Proteolitik enzimlerle karşılaşanlarda %10-45 arasında astma görüldüğü bildirilmiştir.
- * Hububat tozu ile karşılaşanlarda %2-40 arasındadır. 2.075 işçi arasında yapılan bir araştırmada, astma %2-12 bulunmuştur.
- * Laboratuvar hayvanlarına bağlı allerji prevalansı, laboratuvarlarda hayvanlara bakanlarda % 15-30 arasında saptanmıştır.

İşle İlgili Hastalıklar

☐ **Koruma**

- * En etkin koruma yöntemi, söz konusu nedeni ortadan kaldırmaktır. Bu, genel iş hijyeni önlemleriyle mümkündür. Allerjik madde yerine allerjik olmayanını koyup kullanmak en iyi yöntemdir.
- * Kapalı sistemde çalışma, etkin havalandırma ve gerektiğinde kişisel koruyucular.
- * Hijyenik önlemler yetersiz kalırsa, tıbbi koruma (erken tanı ve iş değiştirme) gerekir.

İşle İlgili Hastalıklar

* **Koruma**

- * Astmatikler, toz, tahriş ediciler, soğuk ortam, fiziksel yüke karşı spesifik olmayan bir hiperaktivite gösterirler.
- * Bu nedenle, soğukta, tozlu yerlerde ve tahriş edicilerle karşılaşılan işlerde çalıştırılmamalıdır.

İşle İlgili Hastalıklar

* **KAS-İSKELET BOZUKLUKLARI** Sırt Ağrıları

- * Sırt ağrıları, bir hastalık olmayıp, bir arazdır. Asıl konu, bu belirtinin sebebini bulmaktır.
- * Sırt ağrılarının sebebi enfeksiyon, dejenerasyon, travma, hatta psikojenik olabilir.
- * Hakiki teşhisi koymak güçtür.
- * Buna karşılık, sırt ağrılarına bağlı devamsızlık oranları yüksektir.

İşle İlgili Hastalıklar

✓ **Sırt ağrılarının işle ilgili olduğu durumlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:**

- * Yaralanmalar
- * Çömelerek ve eğilmiş olarak çalışma
- * Ağır yük kaldırma
- * Ağır fizik işler
- * Statik çalışmayı gerektiren işler
- * Bütün vücudun titreşime maruz kaldığı oturarak yapılan işler
- * Psikososyal sorunlar

İşle İlgili Hastalıklar

* **KAS-İSKELET BOZUKLUKLARI**

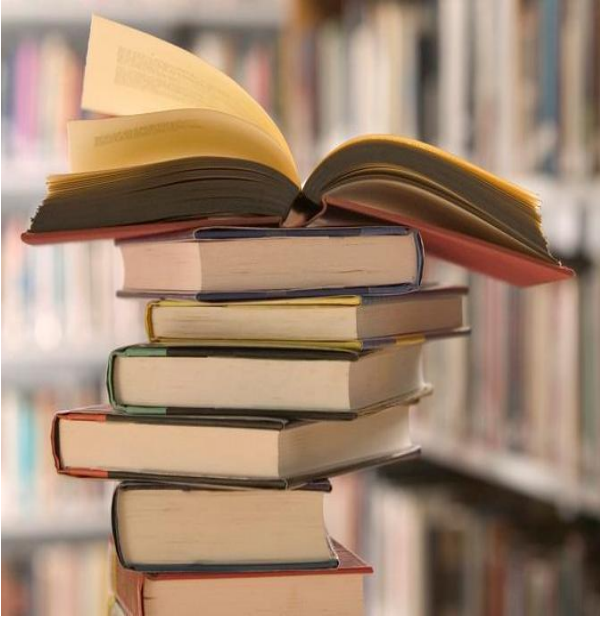
- * Bunların dışında, devamlı oturarak ve fiziksel çaba göstermeden yapılan işler de sırt ağrılarının sebebidir.
- * Yapılan prospektif araştırmalar, psikolojik ve psikososyal faktörlerin rolü olduğunu ve bunların, bilhassa, sırt ağrılarına bağlı devamsızlıklarda önemli olduğunu göstermiştir.
- * Monotoni, uygunsuz sosyal ilişkiler, işten hoşnutsuzluk, eğitim eksikliğinin sırt ağrılarına bağlı absanteizmlerde ekseriye beraber olduğu görülmüştür.

İşle İlgili Hastalıklar

✓ Osteoartrosis

- * Yük kaldırma, titreşim, ağır işler, işle ilgili osteoartrosis'in meydana gelmesinde, genellikle söz konusu olan faktörlerdir.
- * Örneğin çiftçilerde kalça kemiğinin osteoartrosis'i,
- * pamuk toplayıcılarda parmaklarda dejeneratif bozukluklar,
- * madencilerde omuz ve diz sorunları,
- * pnömatik çekiçlerle çalışanlarda omuz osteoartrosis'i.

işle İlgili Hastalıklar

* **Koruma**

- * En etkin önlem, asıl sebebi ortadan kaldırmaktır.
- * Ancak, bu amaca çok güç varılır.
- * Aşağıdaki önlemler, işle ilgili kas-iskelet bozukluklarında dikkate alınmalıdır:

İşle İlgili Hastalıklar

- * **Koruma**
- * Ağır yük kaldırmama
- * Statik çalışmadan kaçınma
- * Eğilmiş olarak çalışmama
- * Titreşimi önleme

İşle İlgili Hastalıklar

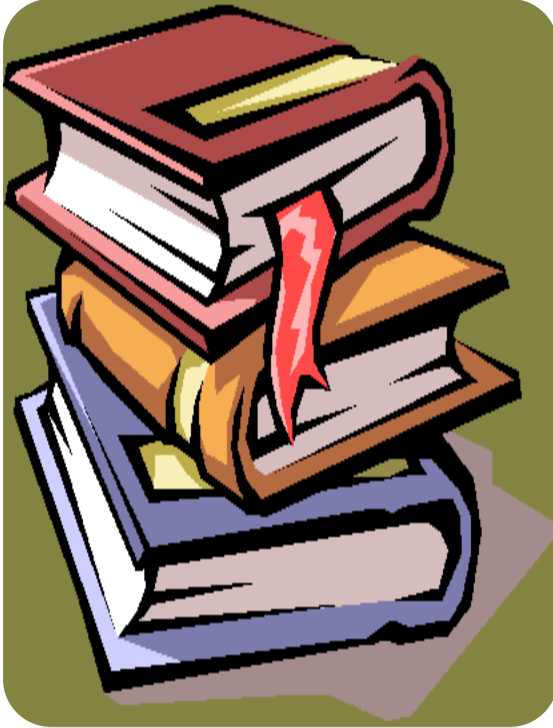

** Koruma*

- * Arka arkaya tekrarlanan işleri önleme
- * Omuz hizasından yüksekte çalışmama
- * Dinlenme sürelerine uyma
- * Çalışma ortamının psikososyal gelişmesini sağlama
- * İşten hoşnut olmayı geliştirme
- * Boş zamanlarda uygun fizik aktivite

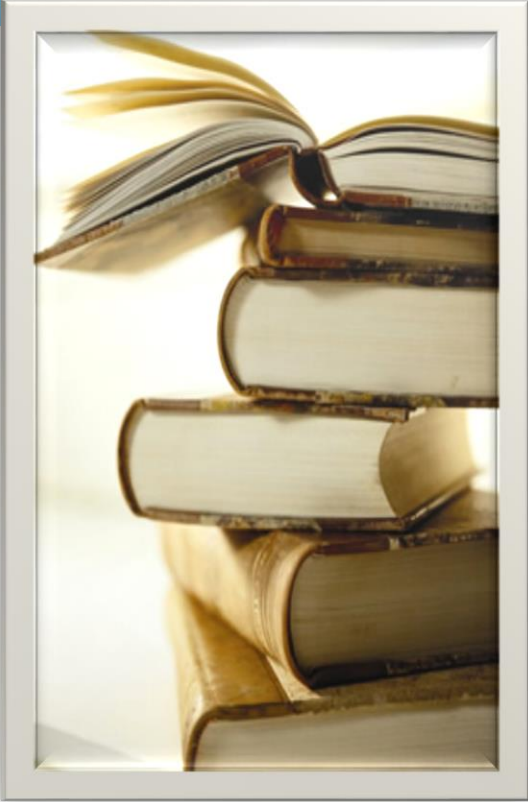
işle İlgili Hastalıklar

* **Korunma**

- * Bütün bunlara karşılık, işle ilgili sırt ağrılarının çalışma hayatında, çok önemli bir devamsızlık sebebi olduğunu hatırla tutmak ve bu konuyu, devamlı olarak incelemek gerekir.

İşle İlgili Hastalıklar

- ✓ **İŞLE İLGİLİ HASTALIKLARDA İŞYERİ HEKİMİ NELERE DİKKAT ETMELİ?**
- * İŞE GİRİŞ MUAYENELERİNİ TİTİZLİKLE YAPMALI ÖNCELİKLE İŞE ALINAN KİŞİLER FİZİKSEL ve RUHSAL BAKIMDAN SAĞLIKLI OLMALIDIR.
- * MEVCUT HASTALIĞI VARSA, İŞYERİ ORTAMINDAN ETKİLENMEYECEK KİŞİLER SEÇİLMELİDİR.
- * İŞE ALINAN KİŞİLER İŞYERİNİN UYGUN BÖLÜMLERİNDE ÇALIŞ TIRILMALIDIR.

İşle İlgili Hastalıklar

✓ **İŞLE İLGİLİ HASTALIKLARDA İŞYERİ HEKİMİ NELERE DİKKAT ETMELİ?**

- * PERİYODİK MUAYENELER USULÜNE UYGUN YAPILMALIDIR.
- * ORTAYA ÇIKMASI MUHTEMEL MESLEK HASTALIKLARI İÇİN NASIL FİZİKİ MUAYENE ve ÖZEL LABORATUVAR TETKİKLERİ YAPILIYORSA, ORTAYA ÇIKMASI MUHTEMEL İŞLE İLGİLİ HASTALIKLAR İÇİN DE GEREKLİ TETKİKLER YAPILMALIDIR.

TEŞEKKÜRLER